

LINCOLN

Avtor: Janez Suhadolc

jih tako premlevali iz razdalje – starejši in veliko bolj modri. Družina nama je pripravila prostor, kjer sva prespala. Spoznala sva tudi težave, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju. Čeprav je njihov standard slabši od našega, pa imajo bolj bogato družinsko in prijateljsko življenje. Želja, da pridejo v Evropo, je neizmerna. Pustimo jih v prepričanju, da jim bo to prineslo tisto, kar si želijo.

Potovanje sva nadaljevala do albanske meje ter na kratko pokukala na drugo stran. Črnogorska obala je posejana z mesteci, ki so pravi biseri. Ker sva to videla prvič, naju je ta lepota še toliko bolj prevzela. Boka Kotorska med planinskimi vršaci nama je ostala v nepozabnem spominu. Pogledala sva vse, kar lahko vidiš in spoznaš, če se odpraviš na pot z motorjem. Nadaljevala sva preko mejnega prehoda in po Hrvaški.

Želja se nama je uresničila. Spoznala sva nove kraje, ljudi, s katerimi smo pred mnogimi leti stopali po skupni poti. Obudila sva pozabljene trenutke in spoznala, da je veliko preprostih dobrih ljudi, ki jim ni mar za politične težave. Preprosti ljudje so bogastvo, ki premaguje vse težave. Najin BMW r65 letnik 1982 naju je varno pripeljal domov.

Priporočam vsem, ki ljubite motor, da se podate na pot, ki vam bo ostala v trajnem spominu.

Pred Kotorjem

To je moralo biti okrog leta 1963. Z vlakom sva se pripeljala do Lesc, namreč jaz in na žalost že pokojni prijatelj Vojteh Ravnikar. Vojteh je bil, kot je znano, sloveč in uspešen slovenski arhitekt. Potem sva štopala na Bled, kjer je bil tiste dni Jazz festival. Ustavil nama je ogromen starinski avto. Šofer je takoj povedal, da je taksist in da on vožnje zaračunava. Povedala sva, da sva študenta. Nekoliko nejevoljno naju je kljub temu zapeljal do Bleda. Vozila sva se v ameriškem Lincolnu iz let pred drugo svetovno vojno. Takrat si nisem mislil, da se bom čez

Dolenjski pejzaž

leta kasneje na nek poseben način povezal z usodo tega avtomobila.

Ded moje kasnejše soproge, poročil sem se leta 1969, je bil Anton Plantan, rojen v Karlovcu leta 1899. Bil je Dukičev šofer. Adolf Leo Dukič je bil družabnik v firmi Dukič & Stern. V času med obema vojnoma je bilo to največje gradbeno podjetje na Slovenskem. Stern je menda bolj iz ozadja v resnici vodil podjetje, Dukič je opravljal in predstavljal firmo navzven. V današnjem jeziku bi rekli, da je bil menedžer in piarovec podjetja. Po Dukiču se imenujejo še sedaj najbolj imenitni stanovanjski bloki sredi Ljubljane. Firma Dukič & Stern je, na primer, zgradila betonsko cesto od Ljubljane do Bleda. To je bila prva taka gradnja v Sloveniji. Delo je bilo nadvse kvaliteto opravljeno, saj je cesta zdržala brez popravil do poznih osemdesetih let prejšnjega stoletja. Dukič je bil vesele narave, svetovljan, član izbranih klubov, premožen, zmeraj izbrano napravljen... Stanoval je v znani »Dukičevi« vili v Rožni dolini, ki jo po osvoboditvi prevzame ta Nada in Josip Vidmar. Lep, postaven in velik Anton Plantan je bil, kot rečeno, Dukičev šofer. Pa ne samo to, Plantan je bil neke vrste Dukičev zaupnik in celo prijatelj, saj je poznal vse zgoode in prigode, ki jih v Dukičevem življenju ni manjkalo. Mislim, da sta na pre mnogih potovanjih marsikaj tudi skupaj ušpičila. V dvajsetih in tridesetih letih

prejšnjega stoletja sta z avtomobilom kraljevala predvsem na relacijah med Trstom, Ljubljano, Gradcem in Dunajem, do Münchna in še kje. Za vse te avtomobilistične pohode je Dukić že v začetku dvajsetih let kupil velikanskega ameriškega Lincolna. Več kot razkošen avtomobil je imel štiri sedeže in zložljivo platneno streho. Pločevinasti deli so bili bleščeče rjave barve kot kava z mlekom. Veliko je bilo kromiranih delov. Takrat so bili avtomobili na Slovenskem redke prikazni – ameriški Lincoln še toliko bolj. Da sta bila »ta glavna«, kjerkoli sta se prikazala, se razume samo po sebi. Ko je Lincoln nekoliko opešal, je Dukić kupil novega Lincolna, starega je galantno podaril svojemu zvestemu šoferju Plantanu. Sploh je Dukić domnevno nepotrebne stvari rad odstopal Plantanu. Ko je živel dalj časa z neko ciganko, ji je nekoč podaril šimpanza. To se menda ni obneslo in je tudi šimpanz pristal pri Plantanu. Da se je s tem šimpanzom dogajalo vse mogoče, si je lahko predstavljati. To, kar tako, mimogrede. Začetek druge svetovne vojne je prekinil veselo in pestro življenje Dukića, Plantana in Lincolna. Plantan je takrat še zbolel. Pojavile so se težave z drobcami granate, ki jih je imel v telesu od takrat, ko je bil na Solunski fronti v prvi svetovni vojni. Svojega Lincolna je prodal. V družinskem spominu ni znano, kakšna je bila usoda novejšega vozila. Plantan je bil na svoje vozilo upravičeno ponosen. No, svojo srečo in ponos je rad delil s sorodniki, sosedi, znanci in prijatelji. Znano je, da je včasih naložil cel kup otrok in odraslih in jih popeljal na Savo, kjer so se kopali. V različnih zasedbah so šli na različne izlete. Taka potovanja so bila dolgotrajna, polna zgod in nezgod. Kar naprej je bilo treba krpiti predrte zračnice, saj so bile takrat ceste polne žebeljev, ki so odpadali iz konjskih kopit. Od Ljubljane do Sušaka je trajalo potovanje cel dan – če je šlo vse kolikor toliko po sreči! Od Lincolna so ostale v družini le tri fotografije. Na eni je pripisano: «Posnetek iz ceste proti Senju, 2.11.1927», druga prikazuje Lincoln na vrhu Ljubelja, na tretji je v ozadju vozila dolenski pejzaž. Ohranjen je tudi Plantanov potni list z nešteti žigi in

vizami, izdan »V imenu njegovega veličanstva Petra II. po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije – Au nom de sa majesté Pierre II par la grace...« 4.4.1938. Jaz seveda Plantana nisem poznal. Kar sem napisal, sem napisal po pripovedovanju njegove soproge Gabrijele Plantan-Rainer, rojene leta 1898. Umrta je v visoki starosti čez osemdeset let. Čisto vsega mi o svojem soprogu Antonu, Dukiću in Lincolnih gotovo ni povedala....

Naj bo tako ali drugače, Lincolnov pred drugo vojno

Lincoln na vrhu Ljubelja

pri nas ni bilo prav veliko. Poleg Dukića takega vozila najbrž ni imel nihče. Tisti blejski taxi je bil skoraj zanesljivo Dukićev. Starejši Blejci se vozila gotovo še spominjajo. Bilo bi zanimivo vedeti, kakšna je bila še potem usoda tega mogočnega vozila, kje je končalo, ga je kdo kupil, se mogoče še skriva ves star in razglašen v kakšni lopii?

Anton Plantan je umrl še pred koncem druge svetovne vojne. Adolf Leo Dukić se je tik pred koncem vojne umaknil na Dunaj, kjer je umrl v veliki bedi. Tako mineva slava sveta...

Posnetek s ceste proti Senju, 2.11.1927